

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 8 (1701).

26 ЛЮТОГО 1988 РОКУ.

Ціна 2 коп.

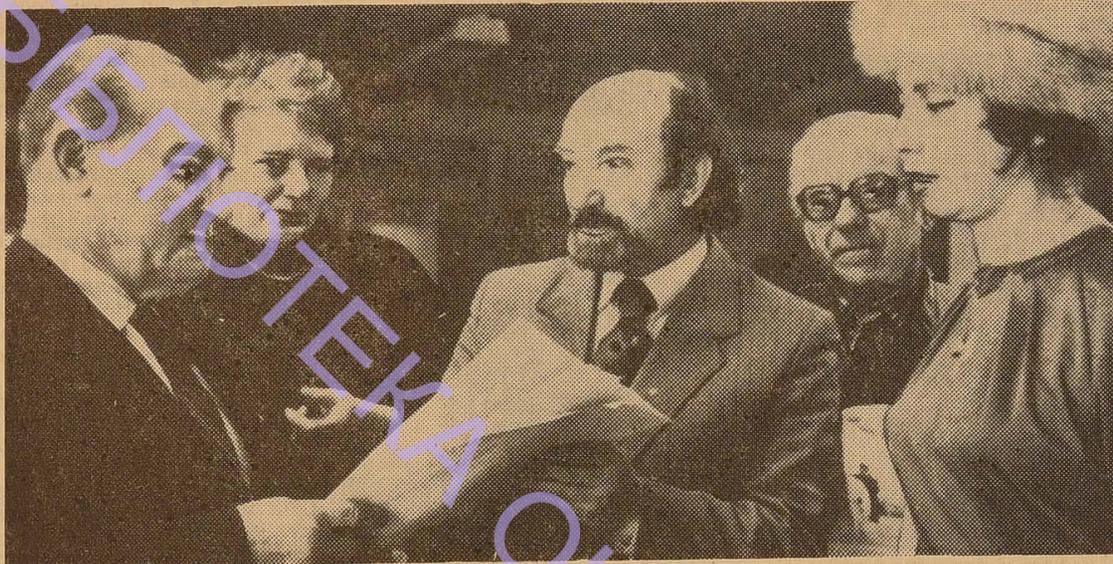
Рішення XXVII з'їзду КПРС - в життя!

Гострі дискусії, полеміка передували лютому (1988 р.) Пленуму ЦК КПРС.

Необхідність розвитку творчих засад в діяльності працівників вищої школи, відмовлення від застарілих ідей авторитарної педагогіки, шляхи революційного оновлення народної освіти, підйом громадської активності професорсько-викладацького і студентського колективів — ось коло питань, що обговорювалися на науково-методичній конференції, проведеної нещодавно в ОДУ.

На знімку: професор М. І. Сетров розмовляє з групою університетських викладачів під час перерви на конференції.

Фото В. ПАЦУКА.

УРОЧИСТІ ЗБОРИ

Сімдесятиріччю Радянської Армії і Військово-Морського Флоту були присвячені урочисті збори громадськості університету, які відбулися 22 лютого в новому актовому залі.

З доповіддю виступив начальник військової кафедри полковник А. Більський.

Ветеранів громадянської і Великої Вітчизняної воєн, воїнів-інтернаціоналістів вітали голова ради ветеранів ОДУ Г. Є. Деякін та представники університетського студентства.

Оголошується святковий наказ ректора університету. Ректор професор І. П. Зелінський і секретар парткому ОДУ доцент І. І. Кондратюк від імені Президії Верховної Ради СРСР вручили ювілейні медалі ветеранам, офіцерам запасу і воїнам-інтернаціоналістам.

Для учасників зборів було дано святковий концерт.

ЧИТАЙТЕ:

* «На шляху кардинальних змін». Думки викладачів, вчителів-практиків і студентів з приводу перебудови навчально-виховної роботи в університеті.

— 2 стор.

* «Лучше раз увидеть...». Розповідь про перебування в нашому вузі студентів «плавучого» університету із США: зустрічі, враження, коментарі.

— 3 стор.

НТТМ і вуз

Гострі кути студентської науки

Нещодавно в університеті відбулося засідання ради по НДРС Одеського вузівського центру.

Представники 20 вузів регіону заслухали підсумки участі вузів у республіканському конкурсі з природничих, технічних, гуманітарних та суспільних наук 1986/87 навчального року і в республіканській олімпіаді «Студент і НТТМ» 1986/87 навчального року (доповідач — голова ради по НДРС (НТТМ) ОВЦ ректор Одеського держуніверситету професор І. П. Зелінський), звіт керівника відділу ОВЦ реальних наукових робіт студентів і СКБ про виконану роботу за 1987 рік (доповідач — доцент ОПІ Д. П. Яковлєв) та інформацію проректора ОПІ доцента Ю. С. Ямпольського про нові форми організації НДРС (НТТМ) в ОПІ.

Учасники засідання обговорили також завдання по організації рад НТТМ вузів Одеського регіону (доповідач — вчений секретар республіканської координаційної ради по НТТМ Мінвузу УРСР Ю. В. Добровольський).

Слід одразу ж відзначити, що з перших хвилин учасники засідання відійшли від традиційних канонів подібних нарад. Фактично відбулася гостра зацікавлена розмова про перспективи розвитку студентської науки у вузах у зв'язку з перебудовою вищої освіти. Тон такої розмови задав професор І. П. Зелінський, який зробив принциповий аналіз підсумків студентських конкурсів і піддав гострій критиці все це існуючий суб'єктивізм в оцінці студентських наукових робіт.

На думку І. П. Зелінського, науково-дослідна робота студентів — дзеркало діяльності вузу, оцінка наукової активності викладачів через їх учнів. Якість студентської наукової роботи — за умови, що вона дійсно виконана студентом — свідчить про науково-технічний рівень вузу.

Виступ професора І. П. Зелінського супроводжував

ся діалогом - дискусією з аудиторією. Всіх зачепили за живе такі проблеми, як фінансування студентської наукової роботи, різного роду заохочення, смисл яких — привчити студентів працювати на високому рівні за власним бажанням, без примусових вказівок.

Не було абсолютної згоди щодо кількості робіт, які кафедра повинна представляти на конкурси.

Найбільш гостру дискусію викликало питання про стимулювання НДРС в умовах перебудови. Одноставний критиці було піддано практику, на яку Мінвуз республіки закриває очі, коли студентські роботи рецензуються неадекватно: робота виконується під керівництвом професора, а на конкурсі оцінюється асистентом. Частими є випадки, коли представлені роботи взагалі не оцінюються чи, навпаки, отримують високу оцінку кваліфікованих рецензентів, але ніяк не заохочуються журі. Подібна практика знецінює працю студентів, не спонукає їх до творчого пошуку.

Що стосується інформації про нові форми НДРС в ОПІ, то, на загальну думку присутніх, нічого нового з того, що було представлено,

ніхто не побачив.

До того ж, у зв'язку з виступом доцента Ю. С. Ямпольського, за твердим переконанням якого нові кооперативні форми залучення студентів до практичних розробок за гроші ніби-то можуть завдати серйозної шкоди навчальному процесу, присутні розмежувалися на два принципово непримиримі табори.

Багато питань, на які не завжди було дано вичерпну відповідь, викликав виступ представника Мінвузу з інформацією про створення вузівських центрів НТТМ. Визначаючи, що подібні центри відкривають нову перспективу для створення реальних дипломів, учасники наради водночас не приховували свого занепокоєння з приводу того, як будуть визначатися взаємовідносини вузів з НТТМ. Деякі товариші схильні вважати, що НДРС була більш дієвою, ніж НТТМ, забуваючи при цьому, що і НДРС мала серйозні недоліки. До речі, за такої форми було легко маніпулювати статистикою, створюючи видимість активності і співробітників НДРС, і студентської наукової роботи на кафедрах. Але ж така постановка справи не забезпечувала відчутного підвищення якості підготовки спеціаліста.

Очевидно, слід вважати вірним твердження багатьох про те, що тільки реальне залучення більшості студентів до виконання реальних тем принесе велику користь як практичному застосуванню науки в цілому, так і формуванню спеціаліста зокрема.

М. УСПЕНОВ.

Коллективний досвід

За ініціативою кафедри наукового комунізму відбувся міжкафедральний методичний семінар викладачів з питань організації самостійної роботи студентів, присвячений науково-методичній конференції професорсько-викладацького складу ОДУ на тему «Проблеми вдосконалення навчально-виховного процесу і підвищення ефективності самостійної роботи студентів».

У роботі семінару взяли участь професорсько-викладацький склад, аспіранти кафедри наукового комунізму і представники кафедри загальної і морської геології ГФ.

Завідуючий кафедрою наукового комунізму професор Д. С. Шелест присвятив свою доповідь аналізу діяльності викладачів кафедри по організації СРС. Були розглянуті нові форми організації самостійної праці студентів по оволодінню змістом навчального курсу відповідно до вимог нової програми з наукового комунізму. Доповідач критично оцінив практичні кроки викладачів по вивченню досвіду діяльності кафедри наукового комунізму гуманітарних факультетів МДУ і КДУ по організації самостійної роботи студентів.

У доповіді професора Д. С. Шелеста сформульовані головні напрями і рекомендовані практичні заходи по вдосконаленню методики цієї роботи на кафедрі.

Питанням методології і методики пізнання курсу наукового комунізму як цілого, так і його складових частин була присвячена доповідь автора цих рядків. Було відзначено, зокрема, що специфіка такого підходу до вивчення курсу продиктована необхідністю глибшого осмислення студентами світоглядної функції і методологічного значення наукового комунізму як складової частини марксизму - лєнінізму, його соціально-політичної теорії. Підкреслювалося, що такий підхід детермінує особливості в організації самостійної праці студентів по осмисленню навчального курсу в цілому і засвоєнню у зв'язку з цим ідейно-теоретичної спадщини основоположників наукового комунізму, документів КПРС і братніх партій.

З величезною увагою суспільствознавці слухали доповідь представника суспільних наук доцента І. О. Одинцова — автора змістовної і оригінальної методики підготовки і проведення ігрового семінару з курсу загальної геології.

Доповідач ознайомив учасників семінару зі змістом «Положення про дослідно-методичний ігровий семінар», його метою, завданнями і основними положеннями.

Особливий інтерес учасників семінару викликала характеристика методики і практичних заходів по організації СРС на етапі підготовки і в ході проведення семінару з курсу загальної геології. Безперечною заслугою автора є глибока розробка питань методичного забезпечення СРС.

В обговоренні доповіді взяли участь доценти О. В. Потапенков, К. І. Савицький, С. І. Дмитрієва, старший викладач В. М. Ковальчук.

Учасники семінару дійшли висновку про необхідність ширше використовувати в організації самостійної роботи студентів методичні поради, що знайшли схвалення на семінарі, і опублікувати в університетській газеті «ЗНК» методичні рекомендації студентам по організації їх самостійної роботи над курсом наукового комунізму. Ці рекомендації доручено розробити кафедрі наукового комунізму до травня 1988 року.

Є. ПОДМАЗКО,
кандидат філософських наук,
доцент кафедри наукового комунізму.

На шляху кардинальних змін

Ми продовжуємо публікацію матеріалів, в яких читачі «ЗНК» розмірковують над питаннями, порушеними лютневим (1988 р.) Пленумом ЦК КПРС «Про хід перебудови середньої і вищої школи та завдання партії по її здійсненню». У Постанові Пленуму ЦК КПРС від 18 лютого 1988 року підкреслюється, що перебудова загальноосвітньої і професійної школи, вищої і середньої спеціальної освіти займає особливе місце у комплексі завдань, які партія вирішує на сучасному історичному етапі. Завдання вищої школи полягає у забезпеченні нової форми навчання і виховання студентської молоді, підвищення якості підготовки спеціалістів, що в кінцевому рахунку сприятиме прискоренню соціально-економічного і духовного прогресу радянського суспільства.

Своїми думками, пропозиціями, спрямованими на вирішення завдань, поставлених Пленумом ЦК КПРС перед працівниками вищої школи і радянським студентством, діляться з читачами автори нашої сьогоденної добірки. Творчі зв'язки середньої школи і вузу, форми проведення іспитів, лекцій, семінарських занять, проблеми вдосконалення студентських наукових досліджень — ось далеко не повний перелік питань, що порушуються в цих публікаціях. Сподіваємося, роздуми зацікавлених людей не залишать байдужими наших читачів і будуть сприяти радикальним перетворенням в нашому університеті. Чекаємо ваших листів, які дозволять продовжити обговорення матеріалів Пленуму ЦК КПРС.

Як відкрити Арістотеля?

ВИСТУП ПРОФЕСОРА А. І. УЙОМОВА на конференції «Проблеми вдосконалення навчально-виховного процесу і підвищення ефективності самостійної роботи студентів».

Як ви гадаєте, що буде, коли літній, хворий людині випікувати якийсь один орган чи пересадити його від молодої людини? Гадаю, нічого хорошого не буде, оскільки підхід тут не є системним — лікуємо окремих органів, а не систему в цілому. Те ж відбувається і з вищою освітою. Вона давно вже страждає тяжким недугом. Ми хочемо взяти окремих органів — самостійну роботу студентів і поліпшити її без радикальних змін у всьому іншому. Системний підхід означає, що насамперед повинен бути визначений концепт, у даному випадку — мета, заради якої ми збираємо студентів в університетах. Раніше мета була більш зрозумілою. Треба було передати студентам деяку суму знань, визначену програмою Мінвузу. Ця мета вже скомпрометувала себе. Швидкий розвиток науки і техніки призводить до того, що студентам доводиться переучуватися відразу після закінчення вузу і з'ясовується, що цінні лише ті працівники, які вміють переучуватися, а, отже, вміють вчитися.

Лев Олександрович Ануфрієв у своїй доповіді, посилюючись на досвід американського коледжу «Сент Джон», неодноразово підкреслював важливість вирішення завдання навчати студента вчитися. Однак, говорячи А ми не говоримо Б чи, точніше, говоримо Б, коли ще не сказано А. Заклик навчитися вчитися залишиться декларациєю, якщо ми, відповідно до нього, не змінимо всю систему вищої освіти, яка будувалася відповідно до досконалого концепту. Я гадаю, розпочати слід не з лекцій, семінарів чи позааудиторних занять. Розпочати треба з того, що найбільше хвилює студентів — з іспитів, за які вони отримують оцінки, що визначають їх подальшу долю. Не можна звинувачувати студентів за те, що вони прагнуть отримувати високі оцінки. Ми самі прагнемо ступенів і звань. За що ж ставляться оцінки? За знання і тільки за знання. Вміння самостійно вчитися тут зовсім не враховується. Студент, який акуратно прослухав увесь курс лекцій, складаючи іспит лектору, гарантовано отримує п'ятірку, навіть якщо він і не має жодних навиків самостійної роботи. Можна екзаменувати по-іншому. Перевірку фактичних знань можна було б доручити машині. На кафедрі філософії ОДУ машинна перевірка знань проводилася вже 20 років тому. Завдання екзаменатора у такому випадку інше. Він може поставити перед студентом такі проблеми, які не зикладалися ні в лекціях, ні в учебній літературі і вирішення їх студенту невідоме. Далі, студенту надається час (день, тиждень, можливо, строк, який студент визначить сам) для того, щоб самостійно вивчити проблему. Бесіда з ним у такому випадку виявить саме здатність до самостійної роботи. Без того, щоб змінити характер іспитів, ми не можемо розраховувати на позитивний ефект від вільного відвідування лекцій. Може трапитися найстрашніше — студенти будуть відвідувати лекції, оскільки вони розуміють, що їх будуть опитувати за цими лекціями. І тут хороші лекції можуть бути гіршими, ніж погані. Перевага поганої лекції в тому, що вона примушує звертатися до літератури. Свого часу на філософському факультеті нам читали погані лекції. В результаті ми були змушені навчитися вчитися. Дехто на парі складав іспити з предметів, якими раніше не займався.

Лекції і семінари не вичерпують всіх можливих форм учбової роботи. Свого часу на кафедрі філософії ми використовували театр. Виступав Платон чи Демокрит. Пам'ятаю, що я сам виступав у ролі Арістотеля. Студенти азартно сперечалися з великими філософами.

Ми говоримо про гуманізацію освіти. Мені здається, що потрібна не стільки гуманізація, скільки інтелектуалізація. Ганьба, що ні в програмі середньої школи, ні на більшості факультетів університетів немає курсу логіки. Логіка, як жоден з інших предметів, сприяє підвищенню інтелектуального рівня студентів.

ЯКЩО ХОЧЕШ СТАТИ БУДІВЕЛЬНИКОМ

Студентський профком і комітет комсомолу університету комплектують 2 будівельних студентських загони, бійці яких будуть працювати з 25 лютого до 31 травня 1988 року на будівництві гуртожитків №№ 9 та 10, також на інших об'єктах університету.

Студенти — будівельники будуть переведені на індивідуальний графік навчання, їх заробітна плата може становити 80-100 карбованців на місяць, всі забезпечуються одноразовим безплатним харчуванням і спеодягом.

Студенти, які виявили бажання працювати у будівельних загонах, повинні звернутися в комітет комсомолу університету.

Ректор, комітет комсомолу, студентський профком університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ КЛУБ ОДУ

оголошує додатковий набір у народний колектив УРСР — хорову капелу. Кожен учасник колективу разом із навиками хорового співу отримує по закінченні університету диплом ФСП як керівник вокально-хорового колективу.

Хорова капела — лауреат всесоюзних конкурсів і фестивалів. В цьому році їй виповнюється 25 років. За ці роки з творчістю колективу познайомилися глядачі багатьох міст нашої країни і братніх університетів за кордоном. Керує колективом зав. кафедрою хорового диригування Одеської консерваторії, доцент Алла Петрівна Серебрі.

Колектив репетирує по понеділках і четвергах з 18.00.

Наша адреса: Пролетарський бульвар, 24/26, студклуб. Тел. 68-10-23.

Ми — за таку співдружність

Перебудова, що проходить в різних галузях соціально-економічного життя країни, торкнулася дуже важливої сфери — народної освіти. Адже по суті кардинально питаннями освіти не займалися кілька десятиліть. Знаменно, що сьогодні йде мова про комплексну реформу середньої і вищої освіти і розглядається це питання як одне ціле, на відміну від реформи школи 1984 року.

Як школа, так і вуз зіткнулися з чималими труднощами. Один із виходів з ситуації, що склалася, ми, вчителі-практики, вбачаємо у творчій взаємодопомозі, взаємозбагаченні один одного. Ось чому було відрадно отримати запрошення завідуючої кафедрою педагогіки Одеського університету доцента О. М. Якубовської взяти участь у свого роду держприйманні на іспиті з історії і теорії педагогіки на III курсі факультету РГФ та IV курсі філфаку російського відділення. Хотілося б відзначити, що на іспитах студенти, підготовлені викладачем О. М. Жмуриною та доцентом Л. М. Беляєвою, кандидатом педагогічних наук О. М. Кириченко показали досить міцні знання загальної педагогіки.

Гадається, що співробітництво практиків та теоретиків буде продовжуватися.

Викликає схвалення пропозиція ректора ОДУ професора І. П. Зелінського про включення в державну екзаменаційну комісію представників народної освіти, виконання цільового соціального замовлення школи у підготовці кадрів, відкриття філіалів кафедр університету на базі шкіл.

На наш погляд, можна було б розширити рамки участі

представників практичної педагогіки у підготовці майбутніх її спеціалістів: це і спільна розробка екзаменаційних білетів, тем курсових і дипломних робіт студентів (варто надати їм більш практичної спрямованості), написання та за-

нами комсомольських та піонерських організацій, учнівського самоуправління тощо.

З цих питань ми чекаємо великої допомоги кафедри педагогіки і кафедри психології Одеського держуніверситету.

У даний час з кафедрою пе-

дагогіки університету розробляються напрями спільної діяльності: проведення у безземні «Дні науки» в Овідіопольському районі, розширене засідання педагогічного клубу «Факел» за участю учнів шкіл району, які бажають обрати професію педагога, допомога кафедрі в організації і проведенні виборів директорів шкіл та ін.

Нам, представникам освіти, особливо в сільській місцевості, дуже потрібна допомога науки у проведенні дослідницьких розробок по визначенню оптимальних форм і методів управлінської діяльності, в теоретичному обґрунтуванні психологічних проблем взаємовідносин у педагогічному колективі школи для поліпшення його мікроклімату, в прогнозуванні відносин між адміністрацією школи і орга-

Запоручку успіху роботи сучасної школи ми бачимо у тісному злитті теоретичної думки і практики, у підведенні наукового фундаменту під діяльність школи.

І. ДЕМЧЕНКО,
зав. Овідіопольським районним відділом народної освіти.

Диспут

19 лютого на філфаці відбулося обговорення роману В. Дудінцева «Белые одежды».

Доповідь, присвячену життю і творчості В. Дудінцева, а також основним питанням роману, прочитала студентка IV курсу філфаку Веверовська. У ході дискусії виступили професор В. В. Фащенко, доцент І. І. Шевченко, М. І. Ільш та ін.

На обговоренні були присутні близько 20 чоловік. Більше викладачів, ніж студентів. І всі вони — філологи. І хоча запрошувались представники кафедри генетики, як і весь біофак, проте ні студенти-біологи, ні їх викладачі не з'явилися. Шкода, бо тема обговорення стосувалася їх безпосередньо.

Оскільки були присутні лише філологи, обговорення набуло літературознавського напрямку. Професор В. В. Фащенко відзначив, що роман Дудінцева, який безперечно можна назвати подією у суспільному житті, став таким зовсім не через свої літературні достоїнства. Більше того, літературна основа роману слабка. Серед головних недоліків — детективна лінія, розмитість

«БЕЛЫЕ ОДЕЖДЫ»

сюжету, багатослівність, досить незграбно виражені філософські погляди.

Перехід до питань, що не мають прямого відношення до сюжету роману, поживав дискусію.

«Сторонніх» запитань було кілька. Чи можлива боротьба зі злом засобом зла? Як минуле впливає на сьогоднішнє? На, що повинні спиратися переконання людини?

У своєму виступі М. І. Ільш говорив про те, що назва роману, яка сприймається як метафора, насправді цитата з Біблії. «Белые одежды» — символ невинності, чистоти думки і діла. Більшість читачів цього просто не знають. Цитати з Біблії і асоціації, пов'язані з нею, є невіддільною частиною російської дореволюційної та й післяреволюційної літератури.

У своїх репліках студенти філфаку поцікавилися, чи можна вивчати вплив православ'я на дровноруську літературу, не маючи жодного уя-

влення про православ'я? Проходити «Анти-Дюрінг», не читаючи Дюрінга? Викривати буржуазних фальсифікаторів історії, навіть не знаючи їх імен? Переконання людини повинні базуватися на знанні, а не на сліпій вірі.

Про можливість використовувати зло у боротьбі зі злом... У романі це питання вирішено цілком позитивно. Більше того, в одному з своїх інтерв'ю Дудінцев сказав: «Всі засоби, які зло застосовує проти добра, добро може застосувати проти зла». З цими словами учасники обговорення не погодилися. «Добро зі зла» пробували зробити не один раз. Результат завжди був плачевним.

Про саму дискусію. Вона тривала дві з половиною години. Вели її в основному викладачі. Участь студентів була незначною. Інколи було просто нудно. А втім обговорення все-таки відбулося, а це обнадіює.

О. МИХАЙЛИК,
студентка I курсу філфаку.

Лучше раз увидеть...

С историей Одесского университета и жизнью его коллектива гостей ознакомил проректор по учебной работе профессор В. Н. Тоцкий.

Его заявление о том, что впервые за годы существования университета в зале собралось сразу столько американских студентов вызвало оживление присутствующих.

Понимание важности и значимости этой встречи было обоюдным. И это сразу же создало атмосферу дружелюбия и редкого взаимопонимания.

Мне довелось стать свидетелем того, как нетерпеливо и неожиданно был нарушен заранее согласованный протокол. Представителю американской группы не удалось выступить и ответить на добрые слова гостеприимных хозяев, высказанные В. Н. Тоцким. Стихийно возникла та редкая, никем не сдиржированная атмосфера, когда каждый невольно потянулся друг к другу и само собой возникли вопросы, которые стороны давно хотели задать собеседнику. Так началась встреча большой группы студентов Одесского университета — а в ее составе были ребята разных факультетов, в неодинаковой степени владеющие английским языком — с представительной группой студентов из США, участниками плавучего университета, действующего на борту пассажирского судна «Юниверс».

Вдвоем со студенткой III курса факультета РГФ Мариной Кузькиной, ненавязчиво помогавшей мне не ошибиться с моим английским, мы беседуем с одним из представителей преподавательского состава с «Юниверс» Дэниэлом Гарвей. Его должность в этом необычном университете — руководитель студенческой жизни. Судя по объяснениям, это что-то вроде директора нашего университетского клуба, но с более широкими полномочиями и задачами.

Дэниэл Гарвей — социолог, его интересуют, в частности, проблемы человеческого общения на различных уровнях и в нестандартных ситуациях, в разных социальных группах. В этом смысле условия на борту «Юниверс» являются уникальными.

— Наши подопечные, — рассказывает Дэниэл, — юноши и девушки в возрасте 15—23 лет из университетов разных штатов моей страны. География обширна. И хотя обучение в таком университете платное — за 4 месяца путешествия вокруг света надо уплатить 12 тысяч долларов — кандидаты проходят отбор. Счастливыми стали наиболее достойные.

Кстати, по мнению Дэниэла, значение такого учебного круиза трудно переоценить. Ведь наряду с учебным процессом (на борту 400 студентов и около 100 преподавателей) молодежь в естественных условиях познает мир, изучает другие страны,

местные нравы и обычаи, проявление политических и социальных особенностей в той или иной стране. Молодые американцы не только приобщаются к другой культуре, но и попадают в положение, требующие самостоятельного осмысления многих сложных реальностей. В результате они проникаются пониманием других народов, а это ведет к пробуждению уважения к ним, зарождению симпатий, что так важно для сохранения мира.

— У нас и состав молодежи почти интернациональный, — продолжает Дэниэл. — Помимо американцев здесь учатся студенты из Польши, Китайской Народной Республики, Канады, Колумбии. Хотелось бы, — добавляет наш собеседник, — чтобы на этом судне были и советские студенты.

Во время разговора к нам присоединяется мистер Аллен. Доктор Питер Аллен — специалист по антропологии, и поскольку у него на руках трехлетняя дочурка, с удив-

лением рассматривающая шумную ватагу молодых людей, мы сумели обменяться только словами взаимного приветствия.

— Впечатления от пребывания в вашем городе, — говорит доктор Аллен, — потрясающие. Дружелюбие ваших людей совершенно фантастическое. Это мнение всех пассажиров на борту «Юниверс».

Советские студенты засыпают своих американских друзей ворохом вопросов. Когда вышли в море? В середине января этого года, из порта Багамас, что в штате Флорида.

Где уже побывали? В Испании, Югославии. Сейчас вот — в Одессе. Затем направляются в Турцию и далее через Индийский и Тихий океаны к берегам Японии. Оттуда домой. А по пути должны посетить Индию, Малайзию, Гонконг, КНР, Тайвань, Филиппины. Окончание круиза в середине мая.

Вот одна из американок, эмоционально жестикулируя, что-то увлеченно рассказывает нашим девушкам. То и дело раздается веселый смех хозяев встречи. Подходим ближе, знакомимся. Крупная, спортивного сложения Андреа Томлинсон рассказывает о себе, с юмором, чисто американской непосредственностью. Ей 15 лет. Учится на I курсе, увлечена морской биологией, проявляет инте-

рес к политическим событиям.

— Вы не представляете, — говорит она, — какой сенсацией явился визит в США господина Горбачева. Без преувеличения скажу: за мизерным исключением американская молодежь была покорена обаянием Генерального секретаря.

Андреа рассказывает о своем участии в пацифистском движении. Сторонников этого движения становится все больше, они издают много правдивых брошюр и листовок о Советском Союзе.

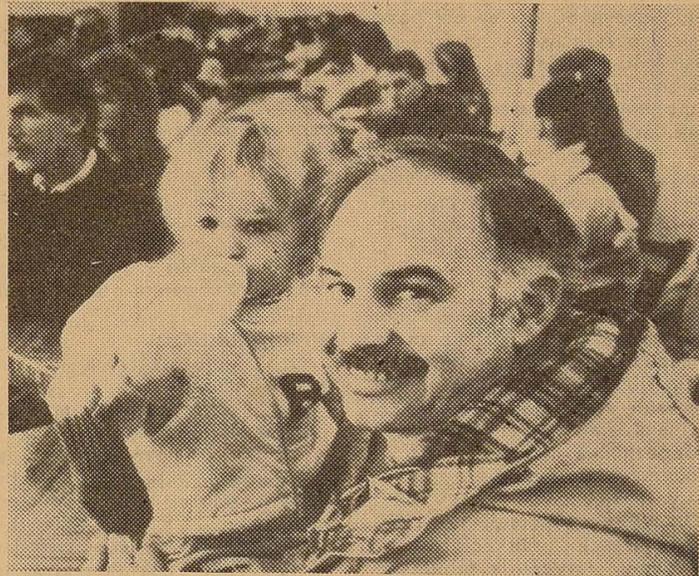
— Вот, посмотрите! И мы листаем небольшого формата листовки и брошюры: «Советские художники — детям», «Советские люди хотят мира». В брошюрах много иллюстраций высокого качества. Авторы — американцы.

— А вы хотели бы учиться у нас, в Союзе? — вопрос задаем Андреа и ее подруге, будущему логопеду Коллин Келли.

некоторых наших студентов. На одной из таких встреч у студента IV курса истфака Андрея Черкасского мне тоже довелось побывать.

К Андрею в гости пришли Эрик Рэгсдейл, Сьюзен Маран, Майкл Нефф, Джон Тинклер, Карэн Диллон.

И в советской семье молодые американцы чувствовали себя великолепно. Они с удовольствием, не обременяя себя нюансами этикета, уплетали вкусный торт, приготовленный мамой Андрея. Были в восторге от украинс-

ких вареников, не стесняясь, рассматривали каждую вещь в доме — в советском доме им пришлось бывать впервые в жизни.

Таня Буюнова, студентка II курса факультета РГФ, сопровождавшая эту группу, едва успевала переводить вопросы американцев. Их интересовало все, как и их советских сверстников. Вот что рассказывает об этом сам Андрей.

— Такие встречи, как эта позволяют лучше узнать друг друга. Думаю, что подобные контакты надо всячески расширять.

Что нас, советских студентов больше всего интересовало? Конечно, американская система образования. Да и американцев, судя по вопросам, наши студенческие дела не оставили равнодушными. Какие выводы можно сделать из услышанного? В

США студенческая молодежь, похоже, имеет основательную подготовку по специальностям естественного цикла. Студенты проявляют большую самостоятельность как в выборе профессии, так и в овладении ею. Этому нам можно у них поучиться. В свою очередь, наши американские друзья были немало удивлены бесплатным образованием у нас, государственными стипендиями, мизерной платой за проживание в общежитии. Жаль, что мы в повседневной жизни как-то не задумываемся над своими социальными привилегиями.

Большой интерес гости проявляли к нашей перестройке. Что дает она нам, молодежи? На этот вопрос мы стремились дать исчерпывающие ответы.

Были и такие вопросы:

нравится ли тебе жить при социализме? Мне показалось, что в вопросах политических у наших американских сверстников немалый сумбур. Уступают они нам и в вопросах гуманитарного образования. Нам было приятно отметить, что наши ребята американскую литературу знают лучше, чем сами американцы.

И все же главное, к чему пришли и мы, и они — это бесспорное понимание необходимости таких встреч. Ведь будущее принадлежит молодежи. И от наших усилий тоже зависит, по какому пути пойдет развитие советско-американских отношений.

Просматривая свои заметки, я вспомнил слова юной американки Андреа:

«Лучше раз увидеть, чем 100 раз услышать» Сказано верно, сказано со смыслом.

Н. ЩЕРБАНЬ.

Прощальный кадр о незабываемой встрече.

Фото В. ПАЩУКА.

ГПП І АТЕСТАЦІЯ СТУДЕНТІВ

(ПРОЕКТ)

Облік результатів і атестацію по ГПП проводять постійно діючі атестаційні комісії академгруп, штаби по ГПП факультетів.

Основними формами обліку ГПП є щоденники секретаря комсомольської організації групи (курсу), журнали відділень ФГП і атестаційні відомості. Щоденник веде комсорг (заступник комсорга по ГПП), журнали відділень — їх старости. Контроль за веденням покладатися на членів постійно діючих комісій. Атестаційні відомості оформляються головою атестаційної комісії і зберігаються у факультетських штабах по ГПП протягом навчання студентів в університеті.

Хід атестації по ГПП систематично висвітлюється на спеціальних стендах. Штаби факультетів звітують про хід атестації по ГПП після кожної сесії перед радою по ГПП ОДУ.

Щороку учасникам атестації по ГПП виставляється диференційована оцінка за всі розділи громадсько-політичної практики. На підставі індивідуальних співбесід зі студентами і щоденників комсомольських організацій атестаційна комісія на своїх попередніх засіданнях оцінює виконання кожним студентом індивідуальних комсомольських і громадських доручень, які отримали у ході ГПП теоретичних знань і практичних навичок.

Відмітка про атестацію по ГПП вноситься у спеціальну залікову книжку студента по ГПП. Підсумкова оцінка по атестації виводиться під час засідань атестаційної комісії, у березні, на п'ятому курсі, і вноситься у додаток до диплому.

Підсумки атестації по ГПП враховуються при всіх видах заохочень студентів (вони є профілюючими на засіданнях стипендіальних комісій; студенти, які отримали атестаційну оцінку нижчу ніж «добре», позбавляються права отримання стипендії протягом семестру) і є основою для характеристик, які подаються комісії по розподілу молодих спеціалістів. Під час атестації воїнів-інтернаціоналістів ос-

таннім необхідно представити характеристику від ради клубу воїнів-інтернаціоналістів.

ЗАГАЛЬНІ критерії оцінки учасників атестації по ГПП

При оцінюванні враховується:

- ставлення до навчання, дотримання трудової дисципліни, учбової дисципліни;
- виконання постійних (тимчасових) комсомольських і громадських доручень;
- рівень політичної культури студентів (знання основних партійних, державних і комсомольських документів, питань внутрішньої і зовнішньої політики, основних подій міжнародного життя, вміння дати вірну оцінку негативним явищам);
- виконання завдань по ГПП під час виробничої, педагогічної практик;
- участь у трудових процесах і русі студентських загонів;
- результати навчання на факультеті суспільних професій і в школах комсомольського (профспілкового) активу;
- наукова робота студентів.

Підхід до оцінювання роботи студентів по атестації з ГПП диференційований. Оцінки виставляються залежно від рівня вищевказаних умов.

Студенти, які мають академзаборгованість, пропуски занять без поважних причин у значній кількості, до атестації з ГПП не допускаються. Комсомольські організації зобов'язані клопотатися перед адміністрацією університету про відрядження цих студентів.

«ВІДМІННО»:

- успішність з суспільних дисциплін «5», «4»;
- успішність з інших предметів (переважно на «5», «4»);
- висока трудова та учбова дисципліна, приклад у дотриманні норм соціалістичного співжиття;
- ініціативне і відповідальне виконання постійних (тимчасових) комсомольських і громадських доручень; високий рівень політичної культури;
- завдання по ГПП під час практик, виконані в повному обсязі і з позитивною оцінкою організації, де проходила практика;
- активна участь у трудових процесах і патріотичному русі студентських загонів;

активна участь у науково-дослідній роботі (підготовка виступів на конференції, семінарі, засіданнях наукових гуртів).

«ДОБРЕ»:

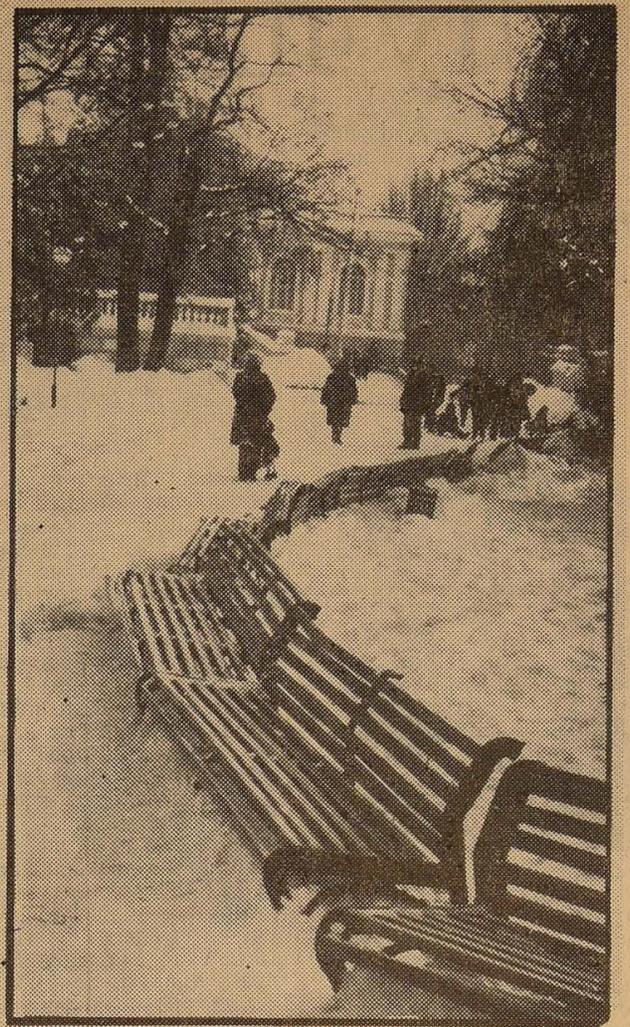
- успішність з суспільних дисциплін «4» і «5»;
- навчання переважно на «4»; висока трудова і навчальна дисципліна, приклад у дотриманні норм соціалістичного співжиття;
- сумлінне виконання постійних (тимчасових) комсомольських і громадських доручень; високий рівень політичної культури;
- завдання по ГПП під час практик, виконані в повному обсязі і з позитивною оцінкою організації, де проходила практика;
- активна участь у трудових процесах і патріотичному русі студентських загонів;
- участь у науково-дослідній роботі студентів.

«ЗАДОВІЛЬНО»:

- успішність з суспільних дисциплін на «4» і «3»;
- навчання переважно на «4» і «3»;
- відсутність порушень трудової та учбової дисципліни;
- відповідальне виконання постійних (тимчасових) комсомольських і громадських доручень;
- високий рівень політичної культури;
- виконання завдань по ГПП під час практик з позитивною оцінкою;
- участь у трудових процесах і патріотичному русі СЗ;
- участь у науково-дослідній роботі.

«НЕЗАДОВІЛЬНО»:

- успішність з суспільних дисциплін «3»;
- навчання нижче потенційних можливостей;
- порушення учбової та трудової дисципліни;
- пасивне ставлення до виконання постійних (тимчасових) комсомольських доручень, громадських доручень;
- небажання брати участь у русі СЗ.

Бібліографія

«Я, конечно, вернусь...»

Не буде перебільшенням сказати, що 50-річчя Володимира Висоцького відзначала вся країна. Інтерес до його творчості пояснюється, насамперед, неперебутнім значенням його особистості, соціальної, громадської позиції.

І тому сьогодні, в період перебудови, В. Висоцький нам ближчий і зрозуміліший, ніж коли б то не було. Тому не послаблюється інтерес молоді до будь-якої публікації, в якій йшла б мова про Висоцького.

На прохання «ЗНК» співробітники ОДУ Л. Орлова та В. Білик підготували бібліографічну довідку по В. Висоцькому, яку ми й публікуємо в скороченому варіанті.

— Висоцький В. Восемь стихотворений. Знамя. — 1988. — № 2. — С. 39-45.
 — Висоцький В. Из неопубликованного. Аврора. — 1987. — № 8. — С. 66-77.
 — Висоцький В. Избранные стихи и песни. Смена. — 1987. — № 11. — С. 24-26.
 — Висоцький В. «Юлея эта — только моя...». Дружба народов. — 1986. — № 10. — С. 33-41.
 — Висоцький В. Кони привередливые: Стихи. — М.: Правда, 1987. — 31 с. — (Б-на «Огонек», № 27).
 — Висоцький В. Монологи. Юность. — 1986. — № 12. — С. 82-85.
 — Висоцький В. Нерв: Стихи. — М.: Современник. — 1981. — 237 с.
 — Висоцький В. Роман о девочках. Нева. — 1988. — № 1. — С. 69-96.
 — Висоцький В. Стихи. Аврора. — 1988. — № 1. — С. 10-16.
 — Висоцький В. Стихи. Аврора. — 1986. — № 9. С. 89-101.
 — Висоцький В. Стихи. Москва. — 1982. — № 1. — С. 166-169.
 — Висоцький В. Честь шахматной короны: (Из кн.: Висоцький В. Четыре четверти пути. Сов. спорт. — 1988. 1 янв. — Адамович А., Окуджава Б. Мы не успеем оглянуться... Новое время. — 1987. — № 5. С. 30-31).
 — Андреев Ю. Известность Вл. Висоцького. Вопр. лит. — 1987. — № 4. — С. 43-74.
 — Ахмадулина Б. Слово о Висоцьком. Сов. экран. — 1987. — № 10. — С. 18.
 — Влади М. Владимир, или Прерванный полет. Неделя. — 1987. — № 52. — С. 20-21.
 — Влади М. Встречи: (Отрывки из кн. Влади М. «Владимир, или Прерванный полет»). За рубежом. — 1988. № 2. — С. 17-19.
 — Владимир Висоцький: Эпизоды творческой судьбы. Студ. меридиан. — 1987. — № 10. С. 40-46; № 11, С. 50-53; № 12, С. 62-69.
 — Власов С., Медведев Ф. «...Носил он совесть близко к сердцу»: (Интервью с Н. М. Висоцькой). Огонек. — 1986. — № 38. — С. 18-20.
 — Говорухин С. До и после.

Искусство кино. — № 1. — С. 157-173.
 — Гурченко Л. «В. В.»: Страницы воспоминаний. Неделя. — 1986. — № 46. С. 14.
 — Демидова А. Он играл Гамлета... Юность. — 1982. — С. 100-105.
 — Дьяков И. Він себе не мислив без Вітчизни! Про спекуляції навколо творчості В. Висоцького. Молодь України. — 1987. — 21 січ.
 — Золотухин В. Как скажу, так и было, или этюд о безгласной. Огонек. — 1986. — № 28. — С. 20-21.
 — Казаков А. Мы многое из книжек узнаем... Книжное обозрение. — 1986. — № 52. — С. 4-5.
 — Крымова Н. Он должен остаться, каким был... В мире книг. — 1986. — № 11. — С. 57-63.
 — Куняев С. Что тебе поют. Наш современник. — 1984. — № 7. — С. 171-182.
 — Лавлинский Л. Без микрофона. Лит. обозрение. — 1982. № 7. — С. 50-55.
 — Наедин В. Доступен всем глазам. В мире книг. — 1982. № 5. — С. 73-75.
 — Новиков В. Живой: К 50-летию со дня рождения Вл. Висоцького. Октябрь. — 1988. — № 1. — С. 188-196.
 — Новиков В. Смысл плюс смысл. Новиков В. Диалог. — М., 1986. — С. 196-209.
 — Положа Г. Он поражал нравственной силой. Аврора. — 1987. — № 8. С. 78-85.
 — Сметов В. Без отдыха, без паузы. Аврора. — 1986. — № 6. — С. 97-104.
 — Судьбу не обойти на вираже: К 50-летию со дня рождения Лаур. Гос. премия СССР Вл. Висоцького. Огонек. — 1988. — № 4. — С. 25-28.
 — Трифонов Ю. О Вл. Висоцьком: Из неопубликованного. Учитель. — 1987. — 7 апр.
 — Туманов В. Жизнь без вранья. Огонек. — 1987. — № 4. — С. 22-23.
 — Я жив тобой...: (Интервью с франц. актрисой М. Влади). Огонек. — 1987. — № 18. — С. 28-30.
 Библиографию составили: Л. ОРЛОВА, гл. библиогр. НБ ОГУ, В. БИЛИК, ст. библиотекарь.

РАДЯНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ

Сьогодні Радянський Червоний Хрест об'єднує у своїх рядах понад 96 мільйонів чоловік. Діяльність Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця зосереджена на одній меті — турботі про здоров'я людей.

Щодня до інвалідів і самотніх хворих людей приходять понад три тисячі патронажних медичних сестер. Вони роблять перев'язки і уколи, ставлять банки і гірчичники, виконують інші призначення лікаря. Непросто доглядати за прикутою до ліжка людиною. Часто ці трудівниці купують для своїх підопічних продукти в магазинах, ліки, годують їх. На утримання однієї патронажної медсестри за один рік витрачається понад 1200 карбованців. На утримання патронажних медсестер у минулому році було витрачено близько 3,5 мільйона карбованців по всій країні і понад 65 тисяч по Одеській області.

Кожна патронажна медична

сестра за рік у середньому тисячу разів відвідувала хворих удома. Замислимося над цими цифрами. За ними — люди! А при Одеському обкомі Товариства Червоного Хреста 53 таких медичних сестри.

Понад 40 років минуло відтоді, як закінчилася Велика Вітчизняна війна, але й досі надходять листи в Управління по розшуку радянських та іноземних громадян виконкому Спільни Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця СРСР. На утримання апарату, на оплату запитів витрачає свої кошти Радянський Червоний Хрест.

Надається допомога і населенню, що постраждало від стихійних лих: землетрусів, пожеж, повеней. Трапився землетрус в Ашхабаді, Ташкенті, селіщі Газлі — одразу туди були направлені літаки з медикаментами, медичним обладнанням, наметами, продуктами, одягом. Від підземної бурі по-

траждали деякі райони Румунії — і Радянський Червоний Хрест простягнув руку допомоги братньому народу. На кошти Товариства в деяких країнах, що розвиваються, побудовані лікарні і госпіталі, там працюють радянські спеціалісти.

У грудні 1987 р. журнал «Советский Красный Крест» повідомив: «...густий туман шість днів не давав можливості піднятися літанам, ...в аеропортах «Внуково» і «Домодедово» з'явилися люди у білих халатах з червонохрестними пов'язками на рукавах. Вони безплатно роздавали продукти харчування, медикаменти. Тим, у кого закінчилися гроші, також надавали допомогу. За два дні було видано продуктів на суму майже 7055 крб., на перев'язочні і дезинфікуючі засоби витрачено понад 448 крб. Ці гроші були взяті з бюджету Спільни Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця СРСР... з добровільних членських внесків». Багато таких прикладів можна ще навести. Головне те, що кошти, отримані від членських внесків, витрачаються на потрібні і важливі справи. Ось чому матеріально сприяти благодійній діяльності найгуманішого товариства на землі — моральний обов'язок кожної радянської людини.

К. ГРЕЧАННИЙ, голова первинної організації Товариства Червоного Хреста ОДУ, викладач кафедри ЦО і медпідготовки.

АНАФОРИЗМИ

Есть ли у Иванушки шанс одолеть Зеленого Змия, ежели он дурачок!

Алкоголь мне друг, но истина дороже.

Оратор пробует голос, дегустатор — продукт, реформатор просто пробует.

Одессидент — одессит, лишенный чувства юмора.

«Красная книга» появилась после подвигов Геракла.

Рыба ищет, где глубже, а человек — где рыба.

Ю. ВИНОВАТОВ.

ПИШИТЬ НАМ:

270000, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, 1-й поверх, кімната 9.

ДЗВОНІТЬ:

тел. 23-84-13

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.